

ROM+: Είμαστε όλοι ίσοι

Ετήσια Έκθεση
2024

Με τη συγχρηματοδότηση:

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τις τελευταίες δεκαετίες, το ζήτημα της κοινωνικής ένταξης των Ρομά έχει συμπεριληφθεί στην πολιτική ατζέντα τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Ο κοινωνικός αποκλεισμός, οι προκαταλήψεις και ο ρατσισμός που βιώνει η Ρομά κοινότητα επηρεάζουν καθοριστικά το επίπεδο διαβίωσής τους, την ενεργή συμμετοχή τους στις κοινωνικές και οικονομικές διαδικασίες και την επίτευξη της ευρύτερης κοινωνικής συνοχής. Υπό αυτό το πρίσμα, η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους έχει καταστεί ζήτημα υψηλής σημασίας και προτεραιότητας για την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς συνιστά καθοριστικό παράγοντα επιτυχίας οποιασδήποτε προσπάθειας για την προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης.

Ωστόσο, παρά τις παρεμβάσεις που έχουν γίνει τις τελευταίες δεκαετίες και την υιοθέτηση εθνικών στρατηγικών, οι Ρομά στην Ελλάδα εξακολουθούν να βιώνουν πολλαπλές διακρίσεις και καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Η λειτουργία του Παρατηρητηρίου Συνηγορίας και Προάσπισης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ρομά από το 2021 έως και σήμερα επιβεβαιώνει τόσο τα πολλαπλά προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα σε όλους τους τομείς της καθημερινής ζωής (απασχόληση, εκπαίδευση, στέγαση, πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, κτλ), όπως αυτά αποτυπώνονται και στη σχετική βιβλιογραφία και έρευνα, όσο και την σημαντική έκταση του ρατσισμού, των διακρίσεων και των στερεοτύπων που αντιμετωπίζει καθημερινά η κοινότητα. Η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους είναι διαχρονική και οι παρεμβάσεις που έχουν υλοποιηθεί μέχρι σήμερα δεν έχουν συμβάλει στη άμβλυνση του φαινομένου και στην αντιμετώπισή τους ως ισότιμοι πολίτες.

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την υλοποίηση του έργου «ROM+: Είμαστε όλοι ίσοι» και ειδικότερα τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την επεξεργασία των καταγγελιών, σχετικών με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ρομά, που υπεβλήθησαν στο Παρατηρητήριο κατά την περίοδο Μάιος – Σεπτέμβριος 2024.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ

Το έργο «POM+: Είμαστε όλοι ίσοι» υλοποιείται από την Equal Society σε συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Ρομά Διαμεσολαβητών και Συνεργατών τους στο πλαίσιο του προγράμματος «BUILD - Building a robust and democratic civic space», με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ιδρύματος Μποδοσάκη και του NGO Support Centre – Cyprus. Στόχος του έργου είναι να συμβάλλει στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ρομά μέσω της συνέχισης της λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Συνηγορίας και Προάσπισης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ρομά που δημιουργήθηκε το 2021. Ειδικότερα, το Παρατηρητήριο συλλέγει αναφορές σχετικές με παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ρομά, τις επεξεργάζεται στη βάση της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας και τις προωθεί σε αρμόδιους φορείς με στόχο την κινητοποίηση τους για τη λήψη αποφάσεων που θα συμβάλλουν στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ρομά στην Ελλάδα.

ΒΑΣΙΚΑ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΝΤΩΝ/ΟΥΣΩΝ

- ΦΥΛΟ

Από την επεξεργασία των καταγγελιών προέκυψε ότι αυτές υπεβλήθησαν σε ποσοστό 50% από άνδρες και 50% από γυναίκες, στοιχείο το οποίο δείχνει την προσπάθεια της ομάδας έργου για ισότιμη συμμετοχή και των δύο φύλων στην υποβολή αναφορών. Είναι γεγονός ότι κατά τα προηγούμενα έτη λειτουργίας του Παρατηρητηρίου (2021-2023), η πλειοψηφία των αναφορών υπεβλήθησαν από άνδρες (σε ποσοστό 63% έναντι 37% για τις γυναίκες).

Διάγραμμα 1: Καταγγελίες κατά φύλο

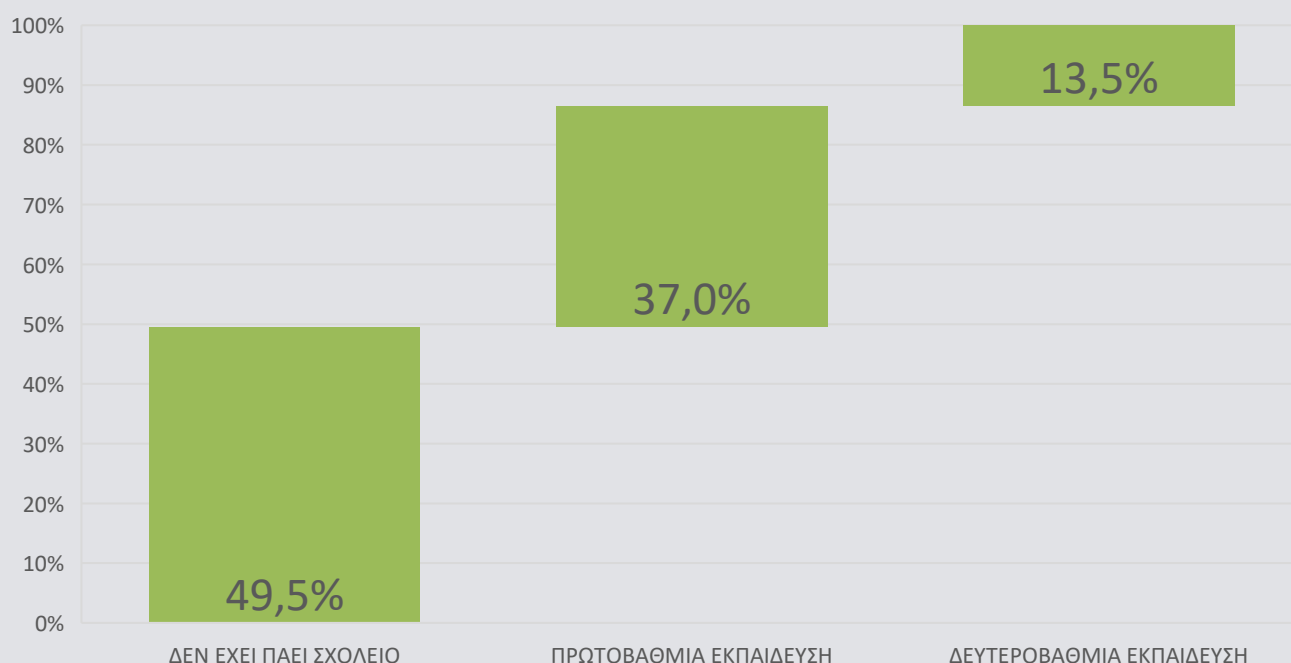

- ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Όπως γίνεται αντιληπτό από το παρακάτω διάγραμμα, σχεδόν το 50% των καταγγελλόντων/ουσων δεν έχουν πάει σχολείο, το 37% έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή κάποιες τάξεις αυτής, ενώ μόλις το 13,5% έχει ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή κάποιες τάξεις της εν λόγω βαθμίδας.

Συνολικά, το ποσοστό των ατόμων που έχουν υποβάλλει καταγγελίες κατά την περίοδο αναφοράς και που έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή κάποιες τάξεις αυτών, είναι υψηλότερο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό της περιόδου 2021-2023 (50,5% έναντι 41%).

Διάγραμμα 2: Εκπαιδευτικό επίπεδο καταγγελλόντων/ουσων

- ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Κατά την περίοδο αναφοράς, η συντριπτική πλειοψηφία των καταγγελλόντων/-ουσών δήλωσαν έγγαμοι/ -ες (99,5%) και μόλις το 0,5% δήλωσε άγαμος/ -η.

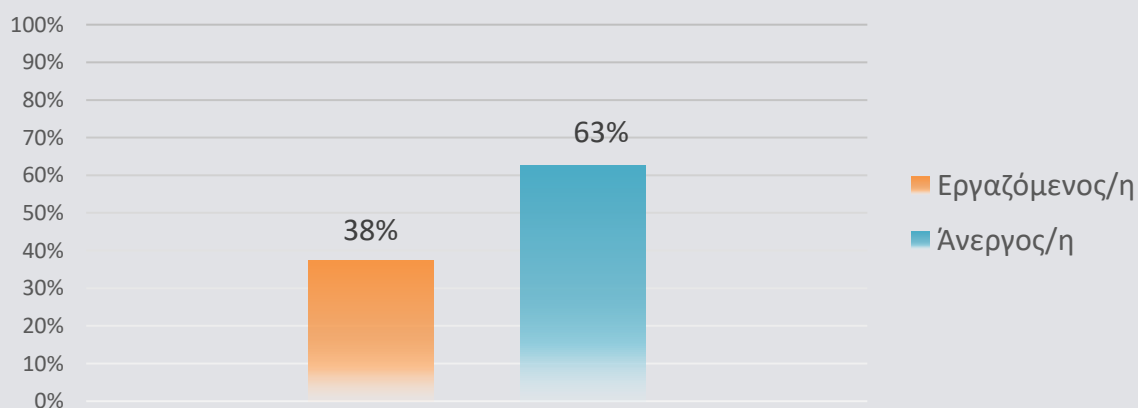
Διάγραμμα 3: Οικογενειακή κατάσταση των καταγγελλόντων/ουσων

- ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Από το σύνολο των ατόμων που υπέβαλλαν καταγγελία κατά το 2024, το 63% δήλωσε ότι δεν απασχολούνταν την περίοδο που υλοποιήθηκε το έργο, ενώ μόλις το 38% δήλωσε ότι εργαζόταν.

Διάγραμμα 4: Κατάσταση απασχόλησης των καταγγελλόντων/ουσων

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Αναφορικά με την γεωγραφική κατανομή των καταγγελλόντων/ουσων, επισημαίνεται ότι το έργο υλοποιήθηκε στις περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας και Κεντρικής Μακεδονίας. Από την επεξεργασία των καταγγελιών που συλλέχθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς προέκυψε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των καταγγελλόντων/ουσων διαμένει στη Στερεά Ελλάδα (53%), ενώ το 45% διαμένει στην Κεντρική Μακεδονία. Παράλληλα, υπήρξε και ένας πολύ μικρός αριθμός ατόμων που υπέβαλλαν καταγγελίες στο Παρατηρητήριο παρότι διαμένουν σε άλλες περιφέρειες της χώρας.

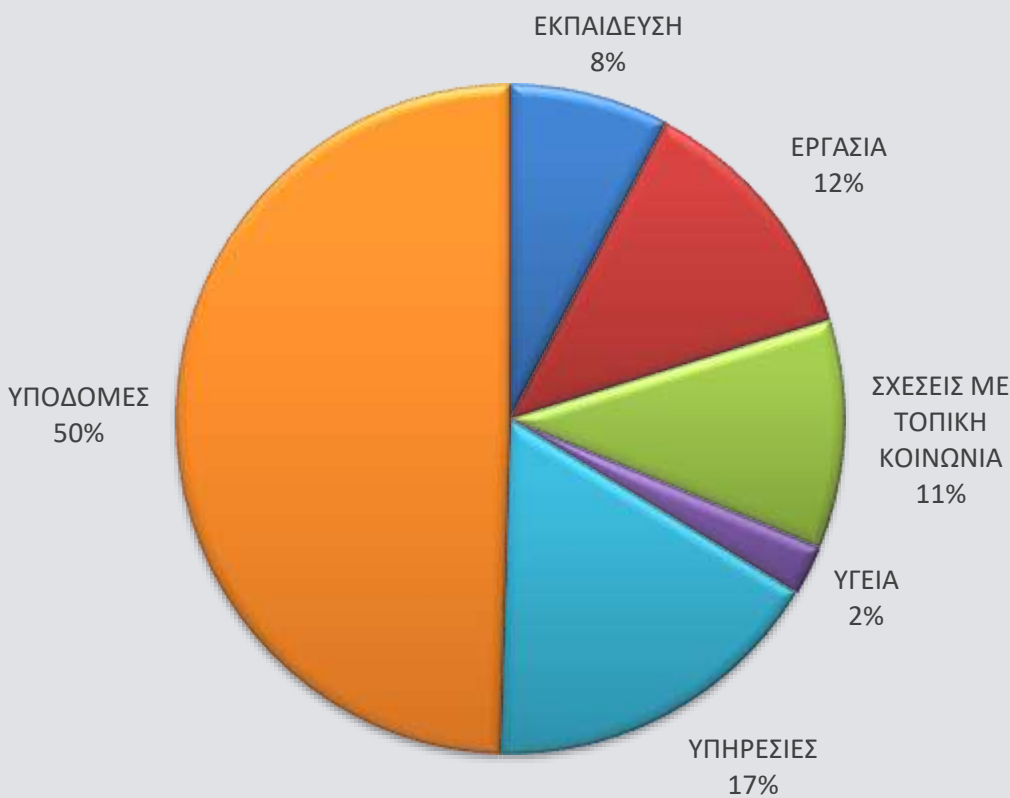
Διάγραμμα 5: Γεωγραφική κατανομή καταγγελλόντων/ουσων

ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Από την επεξεργασία των καταγγελιών που υπεβλήθησαν στο Παρατηρητήριο προκύπτει ότι το 50% των καταγγελιών αφορά σε ζητήματα που σχετίζονται με τις υποδομές (50%), την πρόσβαση σε υπηρεσίες (σε ποσοστό 17%), την πρόσβαση στην αγορά εργασίας (σε ποσοστό 12%), τις σχέσεις με την τοπική κοινωνία (σε ποσοστό 11%), την πρόσβαση στην εκπαίδευση (σε ποσοστό 8%), ενώ μόλις το 2% αφορά την πρόσβαση στην υγεία.

Διάγραμμα 6:Θεματικά πεδία καταγγελιών

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφερθεί ότι πολλές καταγγελίες αφορούσαν σε παραπάνω από ένα θεματικό πεδίο. Χαρακτηριστικά, σημαντικός ήταν ο αριθμός των καταγγελιών που αφορούσαν κατά κύριο λόγο την έλλειψη υποδομών και δευτερευόντως την έλλειψη πρόσβασης σε υπηρεσίες.

- ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Η έλλειψη υποδομών συνιστά το βασικότερο πρόβλημα για τους καταγγέλλοντες/ουσες τόσο στους επιλεγμένους οικισμούς στην περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας όσο και στους οικισμούς της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Πράγματι, οι μισές από τις αναφορές που συλλέχθηκαν συνολικά στο πλαίσιο του έργου κάνουν λόγο για έλλειψη βασικών υποδομών στους οικισμούς (δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτροδότησης, φωτισμός, δρόμοι, κτλ.)

Παρακάτω παρατίθενται, ενδεικτικά, αποσπάσματα καταγγελιών που αναδεικνύουν το πρόβλημα της έλλειψης υποδομών ή της χαμηλής ποιότητας των υποδομών.

«Δεν υπάρχουν δρόμοι στην περιοχή γιατί είναι γεμάτοι λακκούβες, νερά και βρώμα με αποτέλεσμα συνέχεια να σπάμε τα αυτοκίνητά μας. Η υπηρεσία του Δήμου παρά τα παράπονά μας δεν έρχεται ποτέ να φτιάξει τους δρόμους και τις λακκούβες...».

«Δεν έχουμε νερό να πιούμε και να πλυθούμε. Ζούμε μέσα στην βρώμα και τον ρατσισμό γιατί ο Δήμος δεν κάνει καμία ενέργεια για να έχουμε νερό και να ζήσουμε σαν άνθρωποι...».

«Στη περιοχή μας δεν υπάρχει τίποτα για να απασχοληθούν τα παιδιά μας. Δεν υπάρχει μια παιδική χαρά και μια πλατεία για να μπορούν τα παιδιά μας να παίζουν και να χαίρονται όπως τα παιδιά του κόσμου. Παίζουν συνέχεια με τις λάσπες και τα βρωμόνερα και με ποντίκια και σκουπίδια που υπάρχουν παντού. Ο Δήμος δεν δίνει καμία σημασία για το πώς ζουν και παίζουν αυτά τα παιδιά...».

- ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η αδυναμία ή δυσκολία πρόσβασης και εξυπηρέτησης από υπηρεσίες συνιστά το δεύτερο σημαντικότερο πρόβλημα που αποτυπώθηκε στις συλλεχθείσες καταγγελίες. Είναι γεγονός ότι υψηλό ποσοστό των αναφορών αφορά στη μη εξυπηρέτηση από δημόσιες, και κατά κύριο λόγο δημοτικές, υπηρεσίες, το οποίο υποκρύπτει ρατσιστικές συμπεριφορές.

Παρακάτω παρατίθενται, ενδεικτικά, αποσπάσματα καταγγελιών που αναδεικνύουν το πρόβλημα της αδυναμίας ή δυσκολίας που αντιμετωπίζει η κοινότητα.

«Δεν έχουμε χρήματα για να αγοράσουμε σχολικά είδη για τα παιδιά μας και ζητάμε βοήθεια από την κοινωνική υπηρεσία του Δήμου και δεν μας δίνουν τίποτα. Μας διώχνουν και μας μιλούν απότομα επειδή είμαστε Ρομά...».

«Ο Δήμος και η κοινωνική υπηρεσία δεν φροντίζει να υπάρχουν προγράμματα στήριξης για εμάς. Το μόνο που μας διεκπεραιώνει η κοινωνική υπηρεσία είναι το ΚΕΑ και αυτό με καχυποψία και ταλαιπωρία που χρειάζεται πολλές φορές να παρακαλέσουμε για να πάρουμε αυτά που δικαιούμαστε...».

• ΕΡΓΑΣΙΑ

Η πρόσβαση στην απασχόληση ήταν το τρίτο σημαντικότερο πρόβλημα, σύμφωνα με την επεξεργασία των καταγγελιών. Πράγματι, το 12% των καταγγελιών αφορούσε στη δυσκολία εύρεσης εργασίας, κυρίως λόγω ρατσιστικών συμπεριφορών από την πλευρά των εργοδοτών.

Παρακάτω παρατίθενται, ενδεικτικά, αποσπάσματα καταγγελιών που αναδεικνύουν τη δυσκολία πρόσβασης στην απασχόληση:

«Δεν μας παίρνουν για δουλειά γιατί είμαστε τσιγγάνοι και ζούμε στον καταυλισμό και αναγκαζόμαστε να συλλέγουμε σίδερα για να μπορέσουμε να ζήσουμε τα παιδιά μας. Ο Δήμος δεν κάνει τίποτα και δεν υπάρχει πουθενά...».

«Έχω τελειώσει Λύκειο και ψάχνω δουλειά εδώ και καιρό. Έχω πάει στον Δήμο πολλές φορές να βρω δουλειά και πάντα δεν υπάρχει κάτι για εμάς. Ψάχνω στον ιδιωτικό τομέα και μόλις με ρωτάνε που μένω και τους λέω στο Πυρρί αμέσως αλλάζουν ύφος και με διώχνουν. Ζητάμε δουλειά και ο Δήμος δεν φροντίζει να αξιοποιήσει κάποιους από εμάς...».

«Για εμάς τους νέους στην περιοχή μας δεν υπάρχουν ευκαιρίες και δυνατότητες γιατί ο Δήμος δεν κάνει κάτι για εμάς. Δεν υπάρχουν προγράμματα και δράσεις για εμάς και αν υπάρχουν δεν φροντίζουν να μας ενημερώσουν και να μας υποστηρίξουν. Αναγκαζόμαστε να πάμε σε άλλες πόλεις για να βρούμε δουλειά ή ακόμη να πάμε και στο εξωτερικό....».

• ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Οι καταγγελίες που αφορούν στις σχέσεις με την τοπική κοινωνία αναδεικνύουν με τον πλέον εμφανή τρόπο το ρατσισμό και αντιτσιγγανισμό που βιώνει η κοινότητα των Ρομά στην Ελλάδα.

Παρακάτω παρατίθενται, ενδεικτικά, αποσπάσματα σχετικών καταγγελιών:

«Οι κάτοικοι του χωριού μας συμπεριφέρονται ρατσιστικά και προσβλητικά. Δεν μας θέλουν να κυκλοφορούμε στην κεντρική πλατεία του χωριού και μας διώχνουν λέγοντας μας δεν είναι χώρος για εσάς. Συνεχώς μας δημιουργούν προβλήματα ενώ πολλοί από αυτούς ήταν εκείνοι που μας πούλησαν τα οικόπεδά τους για να χτίσουμε τα σπίτια μας και ήρθαν οι ίδιοι πάλι με την συνδρομή του Δήμου, χαρακτήρισαν την περιοχή Νατούρα και στέλνουν συνεχώς την πολεοδομία για να βεβαιώσουν το πρόβλημα...».

«Εδώ στη Θήβα μας θεωρούν όλους κλέφτες και απατεώνες. Ό,τι και να γίνεται μας θεωρούν υπεύθυνους εμάς τους Τσιγγάνους με αποτέλεσμα όταν ψάχνουμε δουλειά να μη μας δίνουν άλλοτε ευγενικά και άλλοτε βρίζοντας μας. Δεν έχουμε καμία διέξοδο για να μπορέσουμε να ζήσουμε και να ζήσουν και τα παιδιά μας...».

• ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σύμφωνα με τα όσα αποτυπώνονται στις καταγγελίες, η πρόσβαση στην εκπαίδευση φαίνεται να αποτελεί για τις οικογένειες των Ρομά σημαντική πρόκληση, καθώς οι δυσκολίες διαβίωσης δεν τους επιτρέπουν να διαμορφώσουν τις κατάλληλες συνθήκες έτσι ώστε να μπορούν να στείλουν τα παιδιά τους στο σχολείο. Πρόσθετοι αποτρεπτικοί παράγοντες είναι η απουσία συγκοινωνίας και η έλλειψη σχολικής μονάδας κοντά στον οικισμό.

«Στον οικισμό μας στην Αγία Σοφία λειτουργεί εδώ και πάρα πολλά χρόνια ένα Νηπιαγωγείο με εγγεγραμμένα παιδιά 120-130 και αποτελείται από δύο αίθουσες όλο το σχολείο. Παρά τις προσπάθειες των δασκάλων οι ανάγκες είναι πάρα πολύ μεγάλες... Με αποτέλεσμα να υπάρχει έντονη σχολική διαρροή αλλά και μη φοίτηση των παιδιών στο Νηπιαγωγείο και Δημοτικό. Τα κοντινότερα σχολεία απέχουν από τον οικισμό 7-10 χλμ. που πολλές φορές δεν υπάρχουν λεωφορεία για την μεταφορά των μαθητών...».

- ΥΓΕΙΑ

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας είναι το λιγότερο σημαντικό πρόβλημα σύμφωνα με την επεξεργασία των καταγγελιών.

Παρακάτω παρατίθενται, ενδεικτικά, αποσπάσματα σχετικών καταγγελιών:

«Στην περιοχή μας δεν υπάρχει μια δομή υγείας για να μπορούμε να κάνουμε εξετάσεις και να γράφουμε φάρμακα. Η περιοχή μας είναι εγκαταλελειμμένη και δεν υπάρχει βοήθεια από πουθενά. Ο Δήμος αδιαφορεί κι εμείς θα πρέπει να βρούμε μέσο μεταφοράς αλλά και χρήματα που δεν έχουμε για να ζητήσουμε ιατρική βοήθεια...».

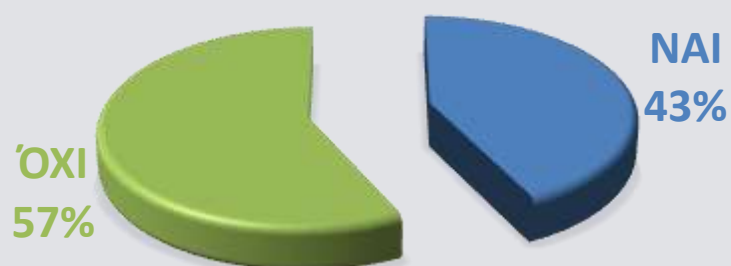
«Δεν εφαρμόζεται κανένα πρόγραμμα υγείας για τις συνθήκες και εμβολιασμούς για τα παιδιά από τον Δήμο μας παρά μόνο από εθελοντές οργανώσεων που θα φέρει το Νηπιαγωγείο. Δεν υπάρχει μέριμνα από τον Δήμο μας να υπάρχει πρόνοια για την υγεία των μεγάλων και μικρών...».

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ

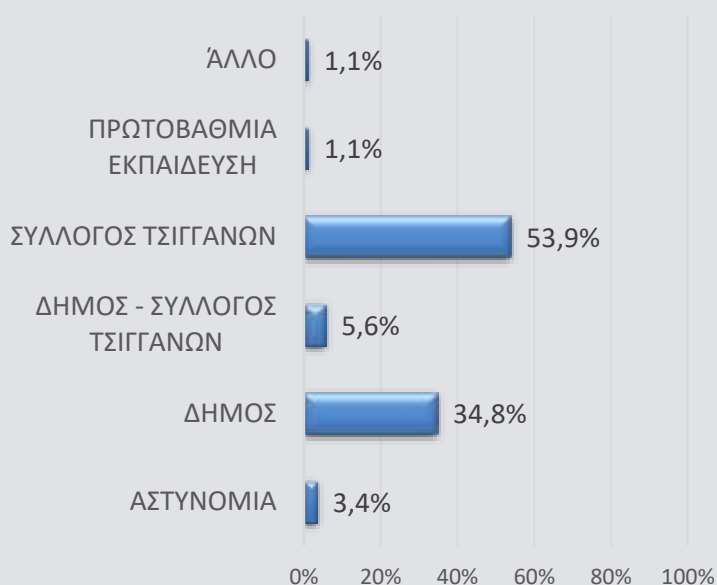
Μία από τις σημαντικότερες ερωτήσεις που συμπεριέλαβε η ομάδα έργου στη φόρμα υποβολής καταγγελίας είναι το κατά πόσον το περιστατικό έχει καταγγεληθεί σε αρμόδιο φορέα ή οργανισμό.

Από την σχετική ανάλυση προέκυψε ότι μόλις το 43% έχει προχωρήσει σε κάποια καταγγελία. Εξ αυτών, επισημαίνεται ότι το 53,9% κατήγγειλε το περιστατικό σε κάποιον Σύλλογο Τσιγγάνων (τοπικής, περιφερειακής ή εθνικής εμβέλειας) και το 34,8% στο Δήμο που διαμένουν.

Διάγραμμα 7: Έχει καταγγεληθεί το περιστατικό;

Διάγραμμα 8: Που έχει καταγγεληθεί το περιστατικό;

ΚΥΡΙΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την υλοποίηση του έργου και ειδικότερα από τη διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας των καταγγελιών αλλά και τις συναντήσεις με εκπροσώπους φορέων και οργανισμών προέκυψαν τα ακόλουθα βασικά συμπεράσματα:

1. Λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης προς τις δημόσιες και ανεξάρτητες αρχές αλλά και έλλειψης γνώσης ως προς τις διαδικασίες και τους αρμόδιους φορείς, οι Ρομά δεν προχωρούν εύκολα στην υποβολή καταγγελιών. Για αυτό και καταφεύγουν συνήθως στον τοπικό Σύλλογο Ρομά, την Ένωση Διαμεσολαβητών και την ΕΛΛΑΝ ΠΑΣΣΕ. Αξιοσημείωτο είναι ότι κανείς από τους καταγγέλλοντες/ουσες δεν απευθύνθηκε στο Συνήγορο του Πολίτη.
2. Όσον αφορά το περιεχόμενο των καταγγελιών, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινότητες Ρομά στις 2 περιφέρειες είναι ουσιαστικά τα ίδια (έλλειψη υποδομών, έλλειψη υπηρεσιών, δυσκολίες στις σχέσεις με τοπική κοινωνία, έλλειψη απασχόλησης, δυσκολία πρόσβασης στην εκπαίδευση, κτλ.).
3. Στο επίκεντρο των καταγγελιών βρίσκονται οι δήμοι ως πρώτα σημεία επαφής με τη δημόσια διοίκηση αλλά και ως άμεσα εμπλεκόμενοι στην καθημερινή ζωή των κοινοτήτων. Παρ' όλα αυτά η κινητοποίηση των δήμων για την επίλυση καθημερινών προβλημάτων της κοινότητας κρίνεται αρκετά δύσκολη.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συνολικά, από τις καταγγελίες που έχει συλλέξει το Παρατηρητήριο Συνηγορίας και Προάσπισης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ρομά από το 2021 έως και σήμερα διαπιστώνεται ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κοινότητα στην Ελλάδα παραμένουν αμετάβλητες και εντοπίζονται σε όλα τα θεματικά πεδία της καθημερινής ζωής. Πράγματι, από τις συζητήσεις της ομάδας του Παρατηρητηρίου με τις τοπικές κοινότητες Ρομά στις περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας, Κεντρικής Μακεδονίας, Αττικής, Δυτικής Ελλάδας και Θεσσαλίας, καθώς επίσης και με στελέχη Κέντρων Κοινότητας, Δήμων αλλά και εκπροσώπους οργανισμών προκύπτει επιτακτική η ανάγκη επίσπευσης της υλοποίησης πολιτικών για τη βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής ζωής των Ρομά στην Ελλάδα.

Και σε αυτό το πλαίσιο, η κινητοποίηση και η υποστήριξη των τοπικών και περιφερειακών αρχών μέσω εκπαιδευτικών δράσεων και παροχής σχετικών εργαλείων είναι καθοριστική.

Με τη συγχρηματοδότηση:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

